

dament diferents dels de la societat dominant, es va instaurar com a concepte de moda. La tribalització general de la societat adulta i l'evidència de l'enorme diversitat d'estils de vida de tots plegats van fer que el concepte també quedés obsolet.

Però el grup com a referència no marxa. Les noves dificultats en societats que exclouen cada vegada més, l'augment de grups d'adolescents catalans amb origen migratori que no saben a quin grup social poden pertànyer, el bricolatge cultural d'una societat en xarxa, la permanent necessitat de construir identitats amb la suma d'acció i imatge i la preocupació per no diluir-se en una societat amorfa omplen de nova importància alguns grups. Tornar a parlar, simplement, de bandes, ajuda poc a entendre què passa.

ELS NOIS COM LES NOIES O LES NOIES COM ELS NOIS?

De manera periòdica, es debat als mitjans de comunicació la qüestió dels diferents resultats escolars que obtenen les noies i els nois. La consellera Rigau ens deia, per exemple, que si les noies de secundària treien millors resultats que els nois calia estudiar què els passava a aquests últims. La consellera justificava ampliar les subvencions a escoles que segreguen per sexe afirmant que era una bona manera de preservar l'èxit femení. Per analitzar la qüestió dels resultats educatius i el sexe convé aclarir, d'una banda, per què les diferències entre adolescències femenines i masculines generen diferències en la quotidianitat de l'ESO i en els resultats finals. De l'altra, cal constatar si la convivència escolar heterosexual és o no l'única manera salu-

dable de ser adolescent i construir-se com a persona. Ens ocuparem fonamentalment del primer aspecte.

Quan s'estudien les diferents maneres com l'escola i l'adolescència se suporten mútuament trobem una categoria que podem anomenar *estudiants estudiosos*. Representa qui té interès per estudiar i la seva vida gira encara, en gran mesura, al voltant de l'escola. A l'extrem oposat apareixen els que viuen ja molt allunyats de l'escola, situats a la vida, i amb singulars dificultats amb l'una i l'altra. Els estudiants estudiosos són, en realitat, estudiants estudioses, ja que majoritàriament són noies. Representen l'ideal de bon alumne que desitgen profes i pares: estudien, fan els deures, són respectuoses, s'emmotllen a les expectatives. A l'extrem oposat el que hi ha són majoritàriament nois, immersos en un seguit de dificultats que aviat es convertiran en conflicte. Uns i altres, però, són pocs. Al mig deambulen, amb diversa felicitat, nois i noies que miren de resoldre la contradicció de viure i estudiar o estudiar i viure, a la primavera i a la tardor, enamorats o angoixats. Les diferències entre nois i noies que ara es destaquen són en realitat el resultat, a cada barri i a cada escola, de quants nois i quantes noies acaben resolent positivament el dilema i quants esdevenen estudiants resignats.

Les estudiants encantades de dedicar-se a estudiar ho són sovint perquè viuen una pressió de l'entorn familiar i social que les fa ser hiperresponsables. Les seves formes momentànies de viure l'adolescència no inclouen la confrontació amb l'escola i exclouen comportaments arriscats i experiències innecessàries. A la zona intermèdia dels dubitatius entre la vida en descobriment i l'escola, en què habiten proporcions molt similars de tots dos sexes, les diferències de resultats acadèmics semblen més aviat associades a pragmatismes femenins, a habilitats per compatibilitzar desitjos i obligacions, que no practiquen els nois.

Ser la millor estudiant pot tenir costos emocionals

El model de l'estudiosa amb bons resultats acadèmics no és un èxit i no sembla recomanable per a ningú. Al final de l'escolarització els costos emocionals i socials que paguen acostumen a ser alts. Les crisis, les inseguretats i els desitjos acaben surant, provocant dificultats, també en els estudis, de molt complexa resolució. Totes les noies necessiten embogir una mica les seves adolescències descentrant l'eix de l'escola i aprendre dels nois algunes dosis d'irresponsabilitat. A la zona intermèdia, les noies que gestionen resultats escolars variables, però positius en el seu conjunt, gestionen també bé les seves experimentacions vitals i acaben l'adolescència i l'escola amb un equilibri personal i social raonable. Els nois que van sobrevivint, sense crisis definitives amb l'escola però massa experiències vitals, necessiten aprendre de les noies el valor i l'atractiu de determinats sabers i aprenentatges. La correcció dels resultats desiguals del final de l'educació obligatòria implica convertir en model dominant un híbrid en què les adolescències masculines i femenines s'influeixen mútuament. Òbviament, això suposa que han de viure i aprendre junts.

FINALMENT, NO SOM IGUALS

A començament de curs alguns instituts em demanen fer una mena de lliçó inaugural. Normalment, dialogo amb els nois i noies sobre «Deu coses que aprendré aquest any». Al decàleg, després de parlar sobre les metàfores per enamorar o de com

